

RIIHIMÄEN KESTÄVÄN
KEHITYKSEN OHJELMA
1997 - 2000

III Toimenpideohjelma

**RIIHIMÄEN KESTÄVÄN
KEHITYKSEN OHJELMA
1997- 2000
LOCAL AGENDA 21**

III Toimenpideohjelma

**kestävän kehityksen toimikunta 11.6.98
kaupungin hallitus 31.8.98
kaupunginvaltuusto 21.9.98**

ESIPUHE

Riihimäen kestävän kehityksen ohjelmatyö on edennyt asteittain toimenpideohjelmaksi. Kesäkuussa 1997 kaupunginvaltuusto hyväksyi raportit Riihimäen kestävän kehityksen ohjelma 1997-2000 Local Agenda 21 I: Ohjelman tausta ja työprosessi ja II: Ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet.

Näiden raporttien pohjalta on työstetty tämä raportti III: Toimenpideohjelma, joka sisältää Riihimäen kaupungin eri hallintokuntien kestävän kehityksen hankkeita aikatauluineen ja kustannusarvioineen. Mukana on myös toimintatapoja kuten osallistuvan suunnittelun voimistaminen ja työkaluja kuten ympäristövaikutusten arvioinnin lisääminen tai ympäristönäkökoh-
tien ja talouden yhteensovittaminen kaupungin toiminnassa.

Yksi tärkeimmistä kestävän kehityksen hankkeista Riihimäen kaupunginhallinnossa on nyt syksyllä 1998 käynnistyvä, kaikkia hallintokuntia koskeva yhteiskoulutus ympäristöjärjestel-
män luomiseksi Riihimäen kaupungille. Myös kaupungin valmisteilla olevassa tulevaisuus-
strategiassa on kestävä kehitys yksi päästrategioiksi valituista teemoista.

Kaikkiaan työ ekologisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävämmän kaupunkikehityksen
hyväksi on käynnistynyt hyvin. Toivottavasti työ myös edelleen jatkuu avoimena, muuntavana ja yhteisenä prosessina.

Riihimäellä 11.6.1998

Kirsti Tolvanen
Kestävän kehityksen
toimikunnan puheenjohtaja

Kaisu Anttonen
toimikunnan sihteeri

ESIPUHE

Sisällysluettelo

Kaupungin hallintokuntien ehdottamat agendan hankkeet teemoittain	7
Teema: Luonnon monimuotoisuuden ja luonnonvarojen turvaaminen ja edistäminen	7
Luonnon monimuotoisuus ja arvokkaat luontokohteet	7
<i>Hanke 1</i> <i>Luontokokonaisuuksien kartoitus</i>	<i>7</i>
<i>Hanke 2</i> <i>Paalijoen kanjoni</i>	<i>7</i>
<i>Hanke 3</i> <i>Kaupungin maisemaselvitys</i>	<i>8</i>
<i>Hanke 4</i> <i>Hatlammin suon suojelu</i>	<i>8</i>
<i>Hanke 5</i> <i>Kaupungin metsäsuunnitelma</i>	<i>8</i>
Vantaanjoki	9
<i>Hanke 6</i> <i>Arolammen kunnostus</i>	<i>9</i>
<i>Hanke 7</i> <i>Vantaanjoen projektit</i>	<i>9</i>
<i>Hanke 8</i> <i>Vantaanjoen ilmakuvanäyttely</i>	<i>10</i>
Viheralueet	10
<i>Hanke 9</i> <i>Teemapuistot</i>	<i>10</i>
<i>Hanke 10</i> <i>Luontopolkujen rakentaminen</i>	<i>11</i>
<i>Hanke 11</i> <i>Puistojen hoitosuunnitelmat</i>	<i>11</i>
<i>Hanke 12</i> <i>Peltosaaren kosteikkopuisto</i>	<i>12</i>
Pohjavesi	12
<i>Hanke 13</i> <i>Herajoen pohjavesialueen suojelu ja maankäyttö</i>	<i>12</i>
Teema: Ympäristövahingot ja riskien hallinta	13
Ympäristöriskien ennalta ehkäisy	13
<i>Hanke 14</i> <i>Ympäristövaikutusten arviointi</i>	<i>13</i>
<i>Hanke 15</i> <i>Melu- ja maisemavallien rakentaminen ylijäämämaista</i>	<i>13</i>
Viranomaisten yhteistyötä ja varautumista äkillisiin ympäristöonnettomuuksiin parannetaan	14
<i>Hanke 16</i> <i>Kemikaalikuljetusten valvonta</i>	<i>14</i>
<i>Hanke 17</i> <i>Teollisuusjätevesisopimuksien laadinta ja valvonta</i>	<i>14</i>
<i>Hanke 18</i> <i>Ympäristöriskien hallintakoulutusta viranomaisille</i>	<i>14</i>
<i>Hanke 19</i> <i>Ympäristöriskikartoitus ratapihalle</i>	<i>15</i>
<i>Hanke 20</i> <i>Hälytyskaaviot ajantasalle</i>	<i>15</i>
Ympäristöriskien arviointia parannetaan laitoksissa	15
<i>Hanke 21</i> <i>Ympäristöriskien arviointi laitoksissa</i>	<i>15</i>
<i>Hanke 22</i> <i>Uimaveden puhtauskampanja</i>	<i>16</i>
<i>Hanke 23</i> <i>Kloorinsyötön vähentäminen</i>	<i>16</i>
Annetaan asiantuntevaa viranomaisneuvontaa tuotantolaitoksille	16
<i>Hanke 24</i> <i>Ympäristösuojeluohjeet</i>	<i>16</i>
<i>Hanke 25</i> <i>Viranomaisten yhteistarkastukset</i>	<i>17</i>
<i>Hanke 26</i> <i>Neuvonta kemikaalien säilytyksen pohjavesiriskeistä</i>	<i>17</i>
Tiedottamista kuntalaisille tehostetaan	17
<i>Hanke 27</i> <i>Viranomaistyöstä tiedottaminen</i>	<i>17</i>

<i>Hanke 28</i>	<i>Kotitalouksien jäteneuvonta</i>	18
<i>Hanke 29</i>	<i>Ympäristötietoisuuden lisääminen</i>	18
<i>Hanke 30</i>	<i>Yritysten ympäristönsuojelun yhteisnäyttely</i>	18
<i>Hanke 31</i>	<i>Koulujen ja yritysten yhteistyö</i>	19
<i>Hanke 32</i>	<i>Ympäristöasioiden hallinta -teema</i>	19
<i>Hanke 33</i>	<i>Koulujen katastrofiharjoitukset</i>	19
Teema: Energiansäästö		20
<i>Hanke 34</i>	<i>Tiivis keskustahakuinen kaupunkirakenne</i>	20
<i>Hanke 35</i>	<i>Energiansäästö kouluissa</i>	20
<i>Hanke 36</i>	<i>Kaupungin kiinteistöjen energiansäästö</i>	21
<i>Hanke 37</i>	<i>Energiansäästö -teema kirjastotarjonnassa</i>	22
<i>Hanke 38</i>	<i>Vuokratalojen perusparannus</i>	22
Teema: Kuluttajan säästävät valinnat		23
Koulujen ja päiväkotien käytännön toiminnassa tuodaan ympäristöasiat esiin		23
<i>Hanke 39</i>	<i>Ympäristövalistus ja kuluttajakasvatus</i>	23
<i>Hanke 40</i>	<i>Ekopaja ja viestintäpaja</i>	23
Jätteiden lajittelu tehdään helpoksi ja mielekkääksi		24
<i>Hanke 41</i>	<i>Kierrätys nuorisotoiminnassa</i>	24
Annetaan lisää kuluttajavalistusta ympäristöasioissa		24
<i>Hanke 42</i>	<i>Kuluttajanvalistusmateriaalin esilläolo</i>	24
<i>Hanke 43</i>	<i>Kaupungin hankinnat</i>	25
<i>Hanke 44</i>	<i>Säästävän elämäntavan näkökulma</i>	26
<i>Hanke 45</i>	<i>Ekoarkiryhmä</i>	26
Teema: Ympäristökasvatus ja -tiedotus,-viestintä ja -valistus		27
Kestävän kehityksen- ja yleisen ympäristötietoisuuden lisääminen		27
<i>Hanke 46</i>	<i>Tutkitaan ympäristötietoisuuden taso</i>	27
<i>Hanke 47</i>	<i>Ympäristötilakatsaus ja tiedot ympäristön tilasta</i>	27
<i>Hanke 48</i>	<i>Maankäytön ja rakentamisen suunnittelu</i>	27
Riihimäen kouluissa ja ammattioppilaitoksissa ympäristökasvatus sisältyy opetusohjelmiin		28
<i>Hanke 49</i>	<i>Koulujen kestävän kehityksen toteuttamissuunnitelma</i>	28
<i>Hanke 50</i>	<i>Opetusyhteistyö teemapuistoissa</i>	28
<i>Hanke 51</i>	<i>Viestintä- ja multimediprojekti Peltosaaren koulussa</i>	28
<i>Hanke 52</i>	<i>Karan koulun ympäristöryhmä</i>	29
<i>Hanke 53</i>	<i>Luokkalehti</i>	29
<i>Hanke 54</i>	<i>Riihimäen kauppaoppilaitoksen ympäristökasvatussuunnitelma</i>	30
<i>Hanke 55</i>	<i>Ympäristönsuojelun teemaviikko Herajoen koulussa</i>	31
<i>Hanke 56</i>	<i>6-vuotiaiden esiopetus</i>	31
Oman elinympäristön tuntemusta parannetaan ja lähiympäristöä kunnostetaan		32
<i>Hanke 57</i>	<i>Kirjauksen päiväkodin luontoprojekti</i>	32
<i>Hanke 58</i>	<i>Peltosaaren koulun teema: "Puun matka maailmalle"</i>	32
<i>Hanke 59</i>	<i>Lähiympäristön tuntemisen lisääminen</i>	33
<i>Hanke 60</i>	<i>Oman elinympäristön tuntemisen parantaminen</i>	33

Teema: Kansainvälistyminen		34
Kansainvälisyyskasvatusta lisätään		34
<i>Hanke 61</i>	<i>Kansainväliset ympäristöasiat kouluissa</i>	34
<i>Hanke 62</i>	<i>Ystävyyuskoulutoiminta</i>	35
Tiedon välittyminen muualta maailmasta, yhteistyöstä ja kansainvälistymisestä		35
<i>Hanke 63</i>	<i>Kansainvälisyyden lisääminen kirjastossa</i>	35
<i>Hanke 64</i>	<i>Liittyminen ICLEI:hin</i>	35
<i>Hanke 65</i>	<i>Kansainvälinen tietoverkko</i>	35
Teema: Kulttuurinen ja sosiaalinen kestävyys		36
Asukkaiden osallistumismahdollisuuksien lisääminen ja tiedonkulun tehostaminen		36
<i>Hanke 66</i>	<i>Tapahtumakalenteri</i>	36
<i>Hanke 67</i>	<i>Tiedottamisen tehostaminen ja alakulttuurien tunnistaminen</i>	36
<i>Hanke 68</i>	<i>Kaupungin www-sivut ja tiedottamisnurkkaus kirjastossa</i>	37
<i>Hanke 69</i>	<i>Osallisuushanke kaapelitelevisio-ohjelman tekeminen</i>	37
Vastuun ja aktiivisuuden lisääminen		38
<i>Hanke 70</i>	<i>Lastensuojelutyö kouluissa</i>	38
<i>Hanke 71</i>	<i>Kunnossa kaiken ikää (KKI)</i>	38
<i>Hanke 72</i>	<i>Peltotupa alueen olohuone</i>	39
<i>Hanke 73</i>	<i>Club 15</i>	39
<i>Hanke 74</i>	<i>Ennalta ehkäisyn kehittämisohjelmat</i>	40
<i>Hanke 75</i>	<i>Peltosaari-projektin palveluryhmä</i>	40
<i>Hanke 76</i>	<i>Erkka-kerho</i>	41
Syrjäytymisen ehkäiseminen		41
<i>Hanke 77</i>	<i>Liikuntakerho</i>	41
<i>Hanke 78</i>	<i>Erityisnuorisotyö yöjalka</i>	42
<i>Hanke 79</i>	<i>Nuorten tukiasumisprojekti/ tukihenkilötoiminta</i>	42
<i>Hanke 80</i>	<i>Ehkäisevän työn ryhmä</i>	43
<i>Hanke 81</i>	<i>Oma ura-projekti</i>	43
<i>Hanke 82</i>	<i>Vapaaehtoistoiminta</i>	44
<i>Hanke 83</i>	<i>Huumeiden käytön ehkäisy-projekti</i>	44
Teema: Ohjelman seuranta ja kestävä kehityksen prosessin jatkuminen		45
<i>Hanke 84</i>	<i>Kansalaisfoorum</i>	45
<i>Hanke 85</i>	<i>Kestävä kehityksen prosessin jatkuminen</i>	45
<i>Hanke 86</i>	<i>Yhteistyöryhmien työseminarit</i>	46
<i>Hanke 87</i>	<i>Ympäristön ja talouden kytkennät kaupunginhallinnossa</i>	46
<i>Hanke 88</i>	<i>Kaupungin ympäristöhallintajärjestelmän luominen</i>	47

Kaupungin hallintokuntien ehdottamat agendan hankkeet teemoittain

Teema: Luonnon monimuotoisuuden ja luonnonvarojen turvaaminen ja edistäminen

Luonnon monimuotoisuus ja arvokkaat luontokohteet

Hanke 1 Luontokokonaisuuksien kartoitus

Sisältö: Luontokokonaisuuksien kartoitus ja käytön tavoitteiden asettaminen aloitetaan laajassa yhteistyössä, jossa ovat mukana maanomistajat ja alueiden käyttäjät. Riihimäen luontotyypit kartoitetaan monimuotoisuuden näkökulmasta.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: 1999

Vastuutaho: Maankäytön palvelukeskus ja ympäristönsuojeluyksikkö

Yhteistyötahoja: Maanomistajat, alueiden käyttäjät, Hämeen ympäristökeskus, Suomen ympäristökeskus

Hanke 2 Paalijoen kanjoni

Sisältö: Paalijoen kanjonin sekä muiden suojelua tarvitsevien alueiden suojelutapoja selvitetään. On selvitetty yleiskaavan laatimisen yhteydessä: 4. seutukaavassa (vahvistettu YM:ssä 12.4.95) S1 aluetta. Riihimäen yleiskaavassa (KV hyväksynyt 9.6.97) SL aluetta.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: 1999

Vastuutaho: Maankäytön palvelukeskus

Yhteistyötahoja: Ympäristönsuojeluyksikkö

Mahdolliset rahoittajat: Valtio voi korvata maanomistajalle suojelusta aiheutuvan haitan tai lunastaa alueen. 4. Seutukaavassa S1 aluetta.

Hanke 3 *Kaupungin maisemaselvitys*

- Sisältö: Kaupungin maisemaselvityksen/ maisemasuunnitelman teko jatkuu. Maiseman perusselvityksiä tehty yleiskaavan laatimisen yhteydessä.
- Kustannusarvio: Tehdään aikanaan työn käynnistyttyä
- Aikataulu: Ei ole toistaiseksi ohjelmassa, mutta voi tulla ajankohtaiseksi myöhemmin.
- Vastuutaho: Maankäytön palvelukeskus
- Yhteistyötahoja: --

Hanke 4 *Hatlammin suon suojelu*

- Sisältö: Hatlammin suon suojelua selvitetään yhteistyössä maanomistajien kanssa. Suolle rakennetaan luontopolku.
- Kustannusarvio: Luontopolun toteutumiskustannus 23 000 mk (materiaali ja kuljetus)
- Aikataulu: Luontopolku toteutettu 1997. Maanomistajat eivät toistaiseksi halukkaita lakisääteiseen suojeluun.
- Vastuutaho: Ympäristönsuojeluyksikkö
- Yhteistyötahoja: Maanomistajat, Varuskunta, kulttuuri ja vapaa-aikakeskus

Hanke 5 *Kaupungin metsäsuunnitelma*

- Sisältö: Kaupungin metsäsuunnitelma arvioidaan luonnon monimuotoisuuden kannalta.
- Kustannusarvio: Toteutumiskustannus 35 000 mk
- Aikataulu: Uusi metsäsuunnitelma on hyväksytty 1997
- Vastuutaho: Mittauspalvelut ja ympäristönsuojeluyksikkö
- Yhteistyötahoja: Maankäytön palvelukeskus, kulttuuri ja vapaa-aikakeskus

Vantaanjoki

Hanke 6 **Arolammen kunnostus**

- Tavoite: Lammen kunnostus veden laadun ja virkistyskäyttöarvon parantamiseksi.
- Sisältö: Arolampi kyläyhteisöineen on sekä kulttuurisen että luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä kohde. Lammen tulevaisuutta ja kunnostusta selvitetään asukkaiden ja maanomistajien kanssa. Hämeen ympäristökeskuksessa on tehty lammen sedimenttitutkimus ja kunnostussuunnitelma. Kalataloudellinen suunnitelma laaditaan Uudenmaan ympäristökeskuksessa, suunnitelmaan liittyy myös tekokosken rakentaminen.
- Kustannusarvio: 200 000 mk
- Aikataulu: Vesioikeuskäsittely 1998, tekokosken rakentaminen 1999.
- Vastuutaho: Tekninen palvelukeskus
- Yhteistyötahoja: Ympäristönsuojeluyksikkö, asukkaat, maanomistajat, Hämeen ympäristökeskus, Uudenmaan ympäristökeskus, Hämeen työvoima- ja elinkeinokeskus/ maaseutu-osasto, Uudenmaan työvoima- ja elinkeinokeskus/maaseutu-osasto.
- Mahdolliset rahoittajat: Riihimäen kaupunki, Hämeen työvoima- ja elinkeinokeskus/maaseutu-osasto.

Hanke 7 **Vantaanjoen projektit**

- Tavoite: Ohjatun virkistyskäytön lisääminen, jokivarren kunnostus ja veden laadun parantaminen
- Sisältö: Vantaanjokeen liittyy useita projekteja, jotka tukevat joen moninaiskäyttöä. Vantaanjoen varteen suunnitellaan ulkoilureittejä, luontopolkuja, kalataloudellista kunnostusta jne.
- Kustannusarvio: Riihimäen rahoitusosuus: ympla 10 000 mk, tekla 20 000 mk v. -98
- Aikataulu: Työ jatkuu v. 98
- Vastuutaho: Maankäytön palvelukeskus, kulttuuri ja vapaa-aikakeskus sekä ympäristönsuojeluyksikkö
- Yhteistyötahoja: Uudenmaan liitto, Vantaanjoen kunnostussuunnittelu

Hanke 8 **Vantaanjoen ilmakuvanäyttely**

Tavoite: Vantaanjoen tutuksi tekeminen.

Sisältö: Vantaanjoen jo hankituista ilmakuvista ym. materiaalista kootaan näyttely.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: 1998

Vastuutaho: Ympäristönsuojeluyksikkö

Yhteistyötahoja: Kirjasto, kansalaisjärjestöjä: Riihimäen Seudun luonnonsuojeluyhdistys, Perhokalastajat, Arolampi Seura

Viheralueet**Hanke 9** **Teemapuistot**

Sisältö: Teemapuistoja perustetaan edelleen: Sammalpuisto Korttionmäkeen rakennetaan ja Juppialan lammen kunnostussuunnittelu alkaa.

Kustannusarvio: Sammalpuisto 20 000 mk, Juppialan lammen suunnittelu 5 000 mk opinnäytetyönä

Aikataulu: 1998

Vastuutaho: Tekninen palvelukeskus, puistotoimi

Yhteistyötahoja: Maankäytön palvelukeskus, nuorten työpajaprojektin ekopaja

Mahdolliset
rahoittajat: Tekninen palvelukeskus

Hanke 10 **Luontopolkujen rakentaminen**

- Tavoite: Luontokohteiden tavoitettavuuden edistäminen.
- Sisältö: Luontopolut suunnitellaan ja toteutetaan Vantaanjoelle, Riuttaan ja Hatlammin suolle.
- Kustannusarvio: 30 000 mk
- Aikataulu: Hatlammin suolle toteutunut 1997, Vantaanjoelle 1998, Riuttaan 1999 suunnitelma
- Vastuutaho: Ympäristönsuojeluyksikkö
- Yhteistyötahoja: Kulttuuri- ja vapaa-aikakeskus, maanomistajat

Hanke 11 **Puistojen hoitosuunnitelmat**

- Tavoite: Keskeisillä kaupunkialueilla ja puistoissa luonnon monimuotoisuuden edistäminen.
- Sisältö: Urheilupuiston ja Rautatiepuiston hoitosuunnitelmat laaditaan.
- Kustannusarvio: Virkatyö
- Aikataulu: Rautatiepuisto 1998-2000
- Vastuutaho: Tekninen palvelukeskus, puistotoimi
- Yhteistyötahoja: Ympäristönsuojeluyksikkö, maankäytön palvelukeskus
- Mahdolliset rahoittajat: Tekninen palvelukeskus

Hanke 12 **Peltosaaren kosteikkopuisto**

- Tavoite: Luontokohteet ja viheralueet helposti käyttäjien tavoitettavissa.
- Sisältö: Peltosaaren kosteikon käyttöä virkistys ja ympäristökasvatuskohteena kehitetään. Alueelle rakennetaan luontopolku.
- Kustannusarvio: Kaupungin kustannukset 20 000 mk, Suomen luonnonsuojeluliiton piiri ja Riihimäen Seudun luonnonsuojeluliitto 14 000 mk
- Aikataulu: 1997-98 toteutettu ympäristön kunnostusta ja luontopolku
- Vastuutaho: Tekninen palvelukeskus, puistotoimi
- Yhteistyötahoja: Riihimäen Seudun luonnonsuojeluyhdistys, ympäristönsuojeluyksikkö
- Mahdolliset rahoittajat: Kustannusarvion mukaisesti

Pohjavesi**Hanke 13** **Herajoen pohjavesialueen suojeleminen ja maankäyttö**

- Tavoite: Pohjaveden suojeleminen.
- Sisältö: Herajoen pohjavesialueen likaantumiseriskit kartoitetaan suojelusuunnitelman pohjalta ja tarvittavista toimenpiteistä päätetään. Herajoen pohjavesialueen maankäyttöä suunnitellaan yhteistyöryhmässä, myös II ja III pohjavesialueet tutkitaan ja tarvittavista suojelutoimenpiteistä päätetään.
- Kustannusarvio: Riskikartoitus 1997 tehty opinnäytetyönä
- Aikataulu: Kartoitus tehty 1997, työryhmä perustetaan miettimään jatkoa syksyllä 1998
- Vastuutaho: Vesi- ja viemärilaitos, ympäristönsuojeluyksikkö, maankäytön palvelukeskus
- Yhteistyötahoja: Hämeen ympäristökeskus, Hämeen liitto, terveydensuojeluviranomainen

Teema: Ympäristövahingot ja riskien hallinta**Ympäristöriskien ennalta ehkäisy*****Hanke 14 Ympäristövaikutusten arviointi***

Tavoite: Huomioidaan suunnitellun käytön aiheuttamat ympäristövaikutukset ennalta.

Sisältö: Maankäytön suunnittelussa käytetään ympäristövaikutusten arviointia päätösten tukena. Rakentamiseen liittyvä arviointi tehdään rakennussuunnitteluvaiheessa. Kunnallistekniikan suunnittelussa ja rakentamisessa kehitetään ympäristövaikutusten arviointia.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Suunnitelmien yhteydessä

Vastuutaho: Maankäytön palvelukeskus, ympäristönsuojeluyksikkö, tekninen palvelukeskus

Yhteistyötahoja: Hämeen ympäristökeskus

Hanke 15 Melu- ja maisemavallien rakentaminen ylijäämämaista

Tavoite: Maisemointi, meluntorjunta ja ylijäämämaiden uusiokäyttö.

Sisältö: Kunnallisteknisen rakentamisen ylijäämämaita sijoitetaan melu- ja maisemavalleiksi.

Kustannusarvio: Säästää kustannuksia

Aikataulu: Työkohteittain

Vastuutaho: Tekninen palvelukeskus

Yhteistyötahoja: --

Viranomaisten yhteistyötä ja varautumista äkillisiin ympäristöonnettomuuksiin parannetaan

Hanke 16 ***Kemikaalikuljetusten valvonta***

Sisältö: Kemikaalikuljetusten valvontaa ja reittejä parannetaan.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Jatkuvaa

Vastuutaho: Poliisi

Yhteistyötahoja: Kemikaaliviranomaiset, ympäristönsuojeluyksikkö

Hanke 17 ***Teollisuusjätevesisopimuksien laadinta ja valvonta***

Sisältö: Teollisuusjätevesiin liittyvää valvontaa tehostetaan uusimalla jätevesisopimuksia. Teollisuusjätevesien riskianalyysit vaaditaan teollisuuslaitoksilta.

Kustannusarvio: Virkatyö, teollisuuslaitokset kustantavat riskikartoitukset

Aikataulu: 1997-1999

Vastuutaho: Vesi- ja viemärilaitos

Yhteistyötahoja: Ympäristönsuojeluyksikkö, teollisuuslaitokset

Mahdolliset
rahoittajat: Kustannusarvion mukaisesti

Hanke 18 ***Ympäristöriskien hallintakoulutusta viranomaisille***

Sisältö: Järjestetään yhteistä ympäristöriskien hallintaan liittyvää koulutusta ja yhteistyötilaisuuksia eri viranomaisille.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Vuosittain

Vastuutaho: Ympäristönsuojeluyksikkö

Yhteistyötahoja: Poliisi, pelastuslaitos, terveys- ja ympäristönsuojeluviranomainen, kemikaaliviranomainen

Hanke 19 Ympäristöriskikartoitus ratapihalle

Sisältö: Ratapihan osalta tehdään ympäristöriskikartoitus.

Kustannusarvio: Rahoitus/ VR-ratapiha

Aikataulu: Toteutunut 1997

Vastuutaho: Ympäristönsuojeluyksikkö ja Hämeen ympäristökeskus

Yhteistyötahoja: VR, kemikaaliviranomaiset

Mahdolliset rahoittajat: VR

Hanke 20 Hälytyskaaviot ajantasalle

Sisältö: Hälytyskaaviot korjataan ajantasalle.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Toteutunut. Kaaviot on korjattu ja ovat nyt kunnossa. Ajantasalla pito on jatkuvaa.

Vastuutaho: Pelastuslaitos, vesi- ja viemärlaitos

Yhteistyötahoja: Teollisuuslaitokset, ympäristönsuojeluyksikkö

Ympäristöriskien arviointia parannetaan laitoksissa**Hanke 21 Ympäristöriskien arviointi laitoksissa**

Sisältö: Ympäristönhallintajärjestelmät pyritään tekemään laitoksille tutuiksi.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Jatkuvaa

Vastuutaho: Ympäristönsuojeluyksikkö

Yhteistyötahoja: Laitokset, koulutusta antavat yhteistyötahot, vesi- ja viemärlaitos

Hanke 22 Uimaveden puhtauskampanja

Sisältö: Uimaveden puhtauskampanja uimalassa alkuvuodesta ja alkusyksystä.

Kustannusarvio: 500 mk

Aikataulu: 2 kertaa vuodessa

Vastuutaho: Kulttuuri- ja vapaa-aikakeskus, laitospalvelut

Yhteistyötahoja: --

Hanke 23 Kloorinsyötön vähentäminen

Sisältö: Kloorinsyöttöä vähennetään uimalassa likaisuusongelmaa pienentämällä. Laaditaan suunnitelma uimahallin kloorivuotojen toteamiseksi.

Kustannusarvio: Korjaussuunnittelun yhteydessä

Aikataulu: Peruskorjaus 1999

Vastuutaho: Kulttuuri- ja vapaa-aikakeskus, laitospalvelut

Yhteistyötahoja: --

Mahdolliset rahoittajat: Tekninen palvelukeskus

Annetaan asiantuntevaa viranomaisneuvontaa tuotantolaitoksille**Hanke 24 Ympäristönsuojeluohjeet**

Sisältö: Toimialakohtaisia ympäristönsuojeluohjeita laaditaan neuvonnan tarpeisiin.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Jatkuvaa

Vastuutaho: Ympäristönsuojeluyksikkö

Yhteistyötahoja: Kemikaaliviranomaiset, pelastuslaitos, tuotantolaitokset

Hanke 25 *Viranomaisten yhteistarkastukset*

Sisältö: Tehdään useiden viranomaisten yhteistarkastuksia.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Jatkuvaa

Vastuutaho: Ympäristönsuojeluyksikkö

Yhteistyötahoja: Kemikaaliviranomaiset, pelastuslaitos, tuotantolaitokset

Hanke 26 *Neuvonta kemikaalien säilytyksen pohjavesiriskeistä*

Sisältö: Palavien nesteiden ja kemikaalien säilytyksen aiheuttaman pohjavesien pilaantumiseriskin pienentämiseksi tehostetaan neuvontaa ja valistusta.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Jatkuvaa

Vastuutaho: Kemikaaliviranomainen ja pelastuslaitos

Yhteistyötahoja: Ympäristönsuojeluyksikkö, tuotantolaitokset

Tiedottamista kuntalaisille tehostetaan**Hanke 27 *Viranomaistyöstä tiedottaminen***

Sisältö: Ympäristönsuojelun viranomaistyöstä tiedotetaan tehokkaasti viestimien välityksellä sekä kohderyhmittäin.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Jatkuvaa

Vastuutaho: Ympäristönsuojeluyksikkö

Yhteistyötahoja: Kemikaaliviranomaiset, pelastuslaitos, tuotantolaitokset

Hanke 28 Kotitalouksien jäteneuvonta

- Sisältö: Tiedotetaan kotitalouksille vahingollisista aineista ja ongelmajätteiden käsittelystä.
- Kustannusarvio: Jäteoppaan painatus ja postituskustannus 62 200 mk, painos 14 000 kpl
- Aikataulu: 1997 jäteopas jaettu kotitalouksiin, Ekokaarilehden artikkeleissa opastetaan ja neuvotaan ajankohtaisasioissa.
- Vastuutaho: Ympäristönsuojeluyksikkö
- Yhteistyötahoja: Kemikaaliviranomaiset, Kiertokapula Oy, kierrätyskeskus

Hanke 29 Ympäristötietoisuuden lisääminen

- Sisältö: Kuntalaisten tietoisuutta ympäristöriskeistä ja ympäristönsuojelusta lisätään aktiivisen tiedottamisen avulla: luennot, vierailut oppilaitoksissa ja teollisuudessa, tapahtumapäiviin osallistuminen, sekä tiedotus viestimissä.
- Kustannusarvio: Virkatyö
- Aikataulu: Jatkuvaa
- Vastuutaho: Ympäristönsuojeluyksikkö ja terveysvalvontaviranomaiset
- Yhteistyötahoja: --

Hanke 30 Yritysten ympäristönsuojelun yhteisnäyttely

- Tavoite: Yritysten tunnetuksi tekeminen ja mielikuvien muokkaaminen.
- Sisältö: Suunnitellaan kirjastoon eri yritysten yhteistyönäyttely, jossa tutustutetaan riihimäkeläisiä yritysten toimintaan, voidaan vähentää epätietoisuutta ja mielikuvia, jotka eivät aina vastaa todellisuutta.
- Kustannusarvio: Kirjaston työvoimaa
- Aikataulu: 1998 syksyllä
- Vastuutaho: Ympäristönsuojeluyksikkö
- Yhteistyötahoja: Kaupunginkirjasto, yritykset
- Mahdolliset rahoittajat: Ympäristönsuojeluyksikkö, yritykset

Hanke 31 **Koulujen ja yritysten yhteistyö**

Sisältö: Yhteistyötä koulujen ja yritysten välillä tehostetaan, myös ympäristöasioissa.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Jatkuva toiminta

Vastuutaho: Herajoen koulu, Uramon koulu

Yhteistyötahoja: Herajoen meijeri, Ekokem

Hanke 32 **Ympäristöasioiden hallinta -teema**

Sisältö: Kirjaston aineistovalinnoissa otetaan ympäristövahingot ja ympäristöasioiden hallinta -teema huomioon.

Kustannusarvio: Kirjaston budjetti

Aikataulu: Jatkuvaa

Vastuutaho: Kaupunginkirjasto

Yhteistyötahoja: Ympäristöhallinto, yhdistykset

Hanke 33 **Koulujen katastrofiharjoitukset**

Tavoite: Parannetaan koulujen valmiuksia hätätilanteissa.

Sisältö: Kouluissa järjestetään vuosittain katastrofiharjoituksia. Riihimäen kauppaoppilaitoksessa järjestetään katastrofiharjoituksia 3-5 vuoden välein. Seuraava harjoitus on v. 1999.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Koulujen kanssa sovittavina aikoina, 2-3 vuoden väliajoin.

Vastuutaho: Kaikki koulut

Yhteistyötahoja: Pelastuslaitos

Teema: Energiansäästö**Hanke 34 Tiivis keskustahakuinen kaupunkirakenne**

Sisältö: Kaupunkirakenne vaikuttaa oleellisesti liikennemääriin samoin kuin kunnallisteknisten verkostojen pituuteen sekä yhtenäisten luontoalueiden säilymiseen. Liikenteessä energiansäästöön auttavat tiivis kaupunkirakenne, toimiva liikenneverkko sekä julkisen liikenteen merkittävä osuus. Yleiskaava perustuu tiivistävään vaihtoehtoon. Keskustaa kehitetään kaupallisten palveluiden pohjalta yhteistyössä.

Kustannusarvio: Tapauskohtaisesti arvioitavissa

Aikataulu: Yleiskaava hyväksytty kaupunginvaltuustossa 9.6.97
Keskustan kehittämistyöryhmä 1998

Vastuutaho: Maankäytön palvelukeskus, keskustan kehittämistyöryhmä

Yhteistyötahoja: --

Hanke 35 Energiansäästö kouluissa

Sisältö: Koulut kiinnittävät huomiota omaan energiankulutukseensa ja ottavat teeman huomioon ympäristökasvatuksessa. Energiansäästöön kiinnitetään huomiota myös työpaikkakokouksissa. Sähkön, veden ja lämmön säästö tehdään kouluille tutuksi. Teemat sisältyvät myös Riihimäen kauppaoppilaitoksen opetusohjelmiin 1998-99.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Jatkuva toiminta

Vastuutaho: Kaikki koulut

Yhteistyötahoja: Kuluttajaneuvoja, tilapalvelut

Hanke 36**Kaupungin kiinteistöjen energiansäästö**

Sisältö: Kaupungin kiinteistöjen energiankulutusta pyritään vähentämään suunnitelman mukaisesti 5 % vuoden 1995 tasosta, tehostamalla energiaseuranta, laitoksia huoltamalla ja uusimalla sekä kiinteistöjen energiaselvityksien avulla.

Tilanne vuoden 1997 lopussa:

Kaukolämmitettyjen kiinteistöjen normitettu energiankulutus vuoden 1990 tasosta vuonna 1995 oli laskenut 10 % ja vuoden 1997 loppuun 12,4 %. Energiansäästö vuoden 1995 tasosta vuoden 1997 lopussa oli 2,6 %. Suurimman kaukolämmön käyttäjän uimahallin energiankulutus oli laskenut vuonna 1995 vuoden 1990 tasosta 36 %, mutta noussut 1,0 % vuoden 1995 tasosta vuoden 1997 loppuun, jolloin ominaiskulutus oli 130 kWh/rm³/a.

Kaukolämmitettyjen kiinteistöjen normitettu lämmön ominaiskulutus (ilman uimahallia) vaihteli vuonna 1997 välillä 26-80 kWh/rm³/a, keskiarvon ollessa n. 44 kWh/rm³/a. Vähiten kaukolämpöä kuluttavia kiinteistöjä olivat: Metsästysmuseo, Kirjasto, Kauppaoppilaitos, Keskusvarikko, Kutomo, Vesitorni, Lukio ja Kaupungintalo. Eniten kuluttavia olivat: Allinna, Lopentien nuorisotila, Paloasema, Hirsimäen pk, Vanhustentalot, Salpausseläntie 11, Kontiontien pk ja Öllerinkoti (110 kWh/rm³/a).

Kiinteistöjen kosteusvaurioiden estäminen vaatii ilmanvaihdon tehostamista, joka puolestaan lisää energiankulutusta. Energiansäästö muodostunee jatkossa kiinteistöjen peruskorjausten yhteydessä tehtävistä ratkaisuista.

Herajoen vedenottamon ja jäteveden puhdistamon öljynkulutus vuodesta 1995 on kasvanut n. 37 %. Herajoen laitosta on laajennettu ja lämmitettävä rakennustilavuus on kasvanut. Jäteveden puhdistamolla oma kaasunkehitys, jota käytetään lämmitykseen, on ollut laskussa tulokuorman laskun myötä. Muiden öljylämmitteisten kiinteistöjen öljynkulutus on puolestaan laskenut 6,8 %. Öljyn kokonaiskulutus on ko. aikana kasvanut 8,8 %. Öljyn kulutusseuranta on tehostettu asentamalla käyttökohteisiin öljymäärämittareita.

Kaupungin kiinteistöjen sähkönkulutus vuodesta 1995 vuoteen 1997 on laskenut 0,3 %. Katuvalaistuksen sähkönkulutus ko. aikana on kasvanut 7 % /valopiste (käyttökatos 1.6-14.7.1995). Vedenkulutus samana aikana on kasvanut n. 7 %.

Kustannusarvio: Ei erillistä kustannusarviota, sisältyy teknisen palvelukeskuksen kustannuksiin

Aikataulu: Energiansäästösuunnitelma on laadittu 1.11.1995. Tekninen virasto arvioi vuosittain säästötavoitteiden ja säästötoimenpiteiden toteutumista. Ohjelman seurantaan sisältyy vuosittainen raportointi tekniselle lautakunnalle/ kaupungin hallitukselle.

Vastuutaho: Tekninen palvelukeskus, tilapalvelut

Yhteistyötahoja: --

Teema: Kuluttajan säästävät valinnat

Koulujen ja päiväkotien käytännön toiminnassa tuodaan ympäristöasiat esiin

Hanke 39 Ympäristövalistus ja kuluttajakasvatus

- Sisältö: Ympäristövalistusta annetaan jätteiden lajittelussa, kompostoinnissa sekä luontoa säästävien materiaalien käytössä. Peruskoulujen ja nuorisoasteen koulujen opetussuunnitelmiin kuuluu kuluttajakasvatus. Kansalaisopiston opetusohjelmaan 1998-99 sisällytetään aihetta käsittelevä kurssi. Aihe on opetuksessa 1998-99 myös Riihimäen kauppaoppilaitoksessa.
- Kustannusarvio: Virkatyö
- Aikataulu: Jatkuva toiminta
- Vastuutaho: Kaikki koulut
- Yhteistyötahoja: Ympäristönsuojeluyksikkö, Kiertokapula Oy, kuluttajaneuvoja

Hanke 40 Ekopaja ja viestintäpaja

- Sisältö: Ekopajan teemana on ekovalistus ja kuluttajatietouden lisääminen ruohonjuuritason alkaen: konkreettinen toiminta esim. päiväkodeissa, kouluissa, työpaikoilla, kierrätyksen, luontoa säästävien materiaalien, pesuaineiden ja kulutuksen ohjaamiseksi ja edistämiseksi. Kahden viikon ympäristökoulutusjakso annetaan jokaiselle ekopajalaiselle Osuuskunta Eco-Onen toimesta. Viestintäpajat osallistuvat aktiivisesti ympäristötiedottamiseen ja ympäristövalistukseen.
- Kustannusarvio: Pajojen toteutuneet kustannukset ja rahoitus vuonna 1997
Toiminnan tulot	49 577 mk
Opetusministeriö	100 000 mk
ESR	383 451 mk
Työvoimatoimisto	727 022 mk
Kaupungin osuus	951 406 mk
Yhteensä	2 211 456 mk
- Aikataulu: 1995-1999 loppuun
- Vastuutaho: Kulttuuri- ja vapaa-aikakeskus, nuorten työpajaprojektin ekopaja ja viestintäpaja
- Yhteistyötahoja: Osuuskunta Eco-One
- Mahdolliset rahoittajat: Kustannusarvion mukaisesti

Jätteiden lajittelu tehdään helpoksi ja mielekkääksi

Hanke 41 **Kierrätys nuorisotoiminnassa**

Sisältö: Kierrätys, jätteiden keräys, ympäristöystävällisten ja uusiutuotteiden käyttäminen huomioidaan kaupungin nuorisotoiminnassa.

Nykytilanne Nuorisokeskuksessa:

Sanomalehdet ym. paperi kerätään varastoon keräystä varten esim. partiolaiset. Pahvi käytetään suurimmaksi osaksi askarteluun, loppu sekajätteisiin. Lasi askarteluun tai lasinkeräykseen. Muovi sekajätteisiin. Maito ja muut purkit kierrätykseen. Kahvilan biojäte yritetään kerätä paperikasseihin. Oma biojättesäiliö tarvitaan helpottamaan keräystä.

Kopio-, kirjepaperi ja kirjekuoret mahdollisuuksien mukaan uusiona.

Kustannusarvio: Biojättesäiliö

Aikataulu: 1998

Vastuutaho: Kulttuuri- ja vapaa-aikakeskus

Yhteistyötahoja: Partiolaiset

Annetaan lisää kuluttajavalistusta ympäristöasioissa

Hanke 42 **Kuluttajanvalistusmateriaalin esilläolo**

Sisältö: Kaupunginkirjaston opinto-osastolla on esillä lääninhallituksen tuottama kuluttajan valistus materiaali.

Kustannusarvio: Kirjaston työtä

Aikataulu: Jatkuvaa

Vastuutaho: Kaupunginkirjasto

Yhteistyötahoja: Lääninhallitus

Mahdolliset rahoittajat: Lääninhallitus

Hanke 43 Kaupungin hankinnat

Tavoite: Ottaa huomioon kestävä kehitys kaupungin hankinnoissa, tuotteiden ja niiden pakkausmateriaalien ympäristövaikutukset ja -kuormitus sekä kierrätysmahdollisuudet elinkaaren aikana. Luoda hankintaperiaatteet, joita noudatetaan kaikissa Riihimäen kaupungin sekä hankintarenkaan yhteishankinnoissa.

Sisältö: Yksityiskohtaisia käytännön periaatteita on jo selvitetty työryhmässä. Myös mahdollisuudesta ottaa huomioon tuotteen tuotantovaiheet, raaka-aineen käsittely ja esim. lapsityövoiman käyttö tuotannossa on keskusteltu. Perustyön valmistuttua asiaa käsitellään edelleen hankintatoimikunnassa, jossa on mukana myös Lopen ja Hausjärven kuntien edustajat.

Nykyvaihe:

Työryhmä on tehnyt selvityksen, miten kaupungin tavarahankinnoissa otetaan huomioon kestävä kehitys ja kierrätys. Työryhmä teki myös toimenpide-ehdotukset, miten nämä asiat otetaan huomioon tarjouspyyntöjä tehtäessä. Esitys menee seuraavaksi kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi, sekä tiedoksi Hausjärven ja Lopen kuntien hallituksille.

Kaupungin tarjouspyynnöissä pyydetään tavarantoimittajaa mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon kestävä kehitys, tuotteiden ja niiden pakkausmateriaalien ympäristövaikutukset sekä kierrätysmahdollisuudet elinkaaren aikana. Toimittajan tulee edelleen ilmoittaa onko tuotteilla Euroopan Unionin ympäristömerkkiä. Tarjouksentekijän tulee antaa tarjouksessa lyhyt selvitys edellä mainituista asioista.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Aloitettu 1996, valmis tammikuu -98, käyttöön kaupunginhallituksen hyväksynnän jälkeen.

Vastuutaho: Hankintatoimi

Yhteistyötahoja: Taloustoimi, ympäristönsuojeluyksikkö

Hanke 44 Säästävän elämäntavan näkökulma

Sisältö: Kuluttajaneuvoja ottaa neuvontatyössään huomioon ympäristöä säästävän elämäntavan näkökulman.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Jatkuvaa

Vastuutaho: Kuluttajaneuvoja

Yhteistyötahoja: --

Hanke 45 Ekoarkiryhmä

Tavoite: Vastuullisen kulutuksen esille tuominen. Käsitellä ajankohtaisia ja kiinnostavia aiheita sekä saada mahdollisimman moni kuntalainen osallistumaan ryhmän toimintaan.

Sisältö: Yhteistyöryhmien kuluttajien arkipäivän valintoja työstävä ryhmä on aloittanut toimintansa Ekoarkiryhmänä. Ryhmä on kokoontuessaan, käymänsä keskustelun tuloksena valinnut jatkotyöskentelyyn seuraavat mahdollisimman monia kuntalaisia kiinnostavat aiheet: Hyötykasvi-ajattelu, Ekotiimi, ekologinen keittiö, reilun kaupan pelisäännöt, luomutuotekartoitus sekä sen jatkoksi selvityksen tekemistä paikallisista tuottajista.

Kustannusarvio: Postituskuluja

Aikataulu: Toiminta alkanut 4.3.1998 jatkuu

Vastuutaho: Yhdyshenkilönä kuluttajaneuvoja

Yhteistyötahoja: Riihimäen kehitysmaayhdistys, paikalliset sanomalehdet, Riihimäen kauppaoppilaitos, puistotoimi

Teema: Ympäristökasvatus ja -tiedotus,-viestintä ja -valistus

Kestävän kehityksen- ja yleisen ympäristötietoisuuden lisääminen

Hanke 46 Tutkitaan ympäristötietoisuuden taso

Sisältö: Tutkitaan, millainen ympäristötietoisuuden taso ja asennemaailma riihimäkeläisillä on.

Kustannusarvio: Opinnäytetyönä

Aikataulu: Syksyllä 1998 alkuun

Vastuutaho: Ympäristönsuojeluyksikkö

Yhteistyötahoja: Tampereen yliopisto

Hanke 47 Ympäristötilakatsaus ja tiedot ympäristön tilasta

Sisältö: Riihimäen ympäristön tilaa ja ympäristöasioita koskevat tiedot ovat ajantasalla ja kuntalaisille helposti saatavilla. Valtuustokausittain viimeisenä vuotena laaditaan ympäristötilakatsaus Riihimäen ympäristön tilasta.

Kustannusarvio: Painatuskulut

Aikataulu: Vuosittain, Riihimäen 2. ympäristötilakatsaus valmistuu 1998

Vastuutaho: Ympäristönsuojeluyksikkö

Yhteistyötahoja: Tekninen palvelukeskus ym.

Hanke 48 Maankäytön ja rakentamisen suunnittelu

Sisältö: Kaavoituksessa ja rakentamisen suunnitteluvaiheessa kartoitetaan kohteen erityisominaisuudet ja asukastilaisuuksissa keskustellaan aiheesta.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Kohteittain

Vastuutaho: Maankäytön palvelukeskus, tekninen palvelukeskus

Yhteistyötahoja: Naapurit

Riihimäen kouluissa ja ammattioppilaitoksissa ympäristökasvatus sisältyy opetusohjelmiin

Hanke 49 ***Koulujen kestävän kehityksen toteuttamissuunnitelma***

Tavoite:	Helpottaa koulujen kestävän kehityksen arkirutiineja.
Sisältö:	Kestävän kehityksen periaatteet otetaan huomioon kaikkien yksiköiden opetuksessa sekä myös niiden arkikäytännössä. Kestävän kehityksen arkikäytäntöjä varten laaditaan toteuttamissuunnitelma kouluille.
Kustannusarvio:	Virkatyö
Aikataulu:	1998-1999
Vastuutaho:	Ympäristönsuojeluyksikkö ja kaikki koulut
Yhteistyötahoja:	--

Hanke 50 ***Opetusyhteistyö teemapuistoissa***

Sisältö:	Koulut tekevät opetusyhteistyötä puistotoimen kanssa teemapuistoihin liittyen: perhos- ja sammalpuistot, kotimaisten puiden esittelyalueet (Uramo, Peltosaari).
Kustannusarvio:	Virkatyö
Aikataulu:	Lukuvuosittain
Vastuutaho:	Kaikki koulut
Yhteistyötahoja:	Puistotoimi

Hanke 51 ***Viestintä- ja multimediaprojekti Peltosaaren koulussa***

Tavoite:	Ympäristöasioista tiedottaminen.
Sisältö:	Viestintä- ja multimediaprojekti Peltosaaren koulussa, jonka yhteydessä tiedotetaan ympäristöasioista.
Kustannusarvio:	Opettajien sijaiskulut + matkat
Aikataulu:	Toteutunut 1995-96
Vastuutaho:	Peltosaaren koulu
Yhteistyötahoja:	Lääninhallitus

Hanke 52 **Karan koulun ympäristöryhmä**

Sisältö: Karan koulussa toimii ympäristöryhmä, joka perehtyy kuluttaja-aiheeseen. Uuden ryhmän kanssa paneudutaan huoltoasemien tarjontaan sekä esim. valintaan kertakäyttö- ja täyttöpullon välillä.
- osallistuminen ympäristöparlamenttiin.

Karan koulun 9-luokkalaisten ympäristöryhmä tutustuu kierrätyskeskukseen ja vedenpuhdistamoon sekä tekee tutkimuksen valitsemastaan ympäristöaiheesta.
- retket ja leirikoulut ympäristöaiheeseen liittyen.

Kustannusarvio: Materiaalit 400 mk, oppilaan lähettäminen mukaan ympäristöparlamenttiin 150-500 mk, retket ja leirikoulut 3000 mk

Aikataulu: Ympäristöparlamentti syksy -98, retket ja leirikoulut 98-99

Vastuutaho: Karan yläaste

Yhteistyötahoja: Kierrätyskeskus, jätevedenpuhdistamo, ympäristönsuojeluyksikkö

Hanke 53 **Luokkalehti**

Tavoite: Perehtyä ympäristöasioihin ja sanomalehden tekemiseen.

Sisältö: Lasitehtaan koulu tekee luokkalehteä ja omaa sivua Riihimäen Sanomiin parin kuukauden välein.

Riihimäen Sanomien uudistuksien takia ei sivuja ole mahdollisuus tehdä säännöllisesti. Luokkalehteä tehdään edelleen 2-4 numeroa vuodessa. Teemanumerot jatkossa myös mahdollisia.

Kustannusarvio: Opetustyö

Aikataulu: Luokkalehti 2-4 numeroa/vuosi, sivu Riihimäen Sanomiin mahdollisesti satunnaisesti.

Vastuutaho: Lasitehtaan koulu

Yhteistyötahoja: Riihimäen Sanomat

Hanke 54 **Riihimäen kauppaoppilaitoksen ympäristökasvatussuunnitelma**

Tavoite: Oppilas ymmärtää ekologiset ehdot, joihin taloudellisen toiminnan on sopeuduttava. Omaksuu sellaisia tietoja ja taitoja, että hän pystyy työelämässä osallistumaan ammattialansa ympäristökysymyksiä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Selkiinnyttää oman suhtautumisensa ympäristöön ja omaksuu kestävän kehityksen periaatteet kaiken toimintansa perustaksi.

Sisältö: Ympäristökasvatussuunnitelma sisältyy opetussuunnitelmaan. Ympäristökysymyksiä ja niiden problematiikkaa tarkastellaan syvällisemmin matemaattis-luonnontieteellisten opintojen ympäristötietokohdassa. Fysiikka ja kemia-osioon sisältyy ympäristöön liittyviä asioita. Näissä yhteyksissä tarkastellaan ennen kaikkea ympäristöongelmia ja niiden vaikutuksia. Rakennettu ympäristö ja sen esteettiset arvot huomioidaan taide- ja kulttuurikasvatuksen yhteydessä. Ympäristökysymyksiä tulee sivuta lähes kaikissa oppiaineissa, mutta varsinkin yritys-talous ja markkinointi ovat alueita, joissa ympäristön merkitys on huomioitava. Toimintaympäristön useimpiin kursseihin liittyy aina myös palanen ympäristötietoutta.

Oppilaitoksessa voi valinnaisena opiskella myös seuraavia ympäristökursseja: ympäristön tila, ympäristötalous sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutus.

Oppilaitoksen ympäristöauditointi on myös suoritettu vuonna 1995 kurssin yhteisenä oppilastyönä. Auditoinnin pohjalta jäteasiat ja energia-asiat hoidettu kuntoon. Uusi ympäristöauditointi on tarpeen suorittaa lähitulevaisuudessa.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Toteutettu 1995 alkaen ja jatkuu edelleen.

Vastuutaho: Riihimäen kauppaoppilaitos

Yhteistyötahoja: --

Hanke 55 **Ympäristönsuojelun teemaviikko Herajoen koulussa**

- Tavoite: Järjestää monipuolinen tietoisuus ympäristöön ja ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista.
- Sisältö: Järjestetään teemaviikko ympäristönsuojelusta.
- Viikon aiheita ovat:
- tutustuminen Herajoen meijeriin
 - retki maitotilalle
 - ympäristöön kohdistuviin riskeihin tutustuminen
 - tarkkailutehtäviä lapsille energiankäytöstä
 - retkiä luonnonsuojelullisesti arvokkaille alueille
- Kustannusarvio: Opetustyö
- Aikataulu: 1998 toukokuun viikot 19 ja 20
- Vastuutaho: Herajoen ala-aste
- Yhteistyötahoja: Herajoen meijeri

Hanke 56 **6-vuotiaiden esiopetus**

- Tavoite: Edistää lapsen yksilöllistä kasvua ja kehitystä.
- Sisältö: 6-vuotiaiden esiopetus yhdessä koulutoimen kanssa järjestetään kaikille sitä haluaville, tarvittaessa heille järjestetään myös iltapäivähoito.
- Kustannusarvio: Ei erillistä kustannusarviota, sisältyy perusturvatoimen ja koulutoimen kustannuksiin
- Aikataulu: Vuodesta 1992 alkaen, jatkuu edelleen
- Vastuutaho: Perusturvakeskus ja koulutoimi
- Yhteistyötahoja: Lasten vanhemmat

Oman elinympäristön tuntemusta parannetaan ja lähiympäristöä kunnostetaan

Hanke 57 ***Kirjauksen päiväkodin luontoprojekti***

Tavoite: Luonnonsuojelu, taloudellisuus, kiinnostuksen herättäminen luontoon ja ympäristöön, koko talon yhteistyö ja vanhempien osallistuminen projektiin. Ympäristökasvatuksen perimmäisenä tavoitteena on ympäristöä säästävän elämäntavan muodostuminen.

Sisältö: Kirjauksen päiväkodin luontoprojekti on aloitettu syksyllä -95. Sisällön pääkohtia ovat jokamiehen oikeus/vastuu, roskaaminen ja omasta lähiympäristöstä huolehtiminen, kierrätyksen merkitys, energian ja materiaalien säästäminen ja merkitys, tutustuminen oman ympäristön kasveihin ja eläimiin sekä niiden tunnistaminen, omat elämykselliset kokemukset luonnosta sekä yhteinen suunnittelu ja yhdessä tekeminen, vanhempien resurssien käyttö ja yhteiset tapahtumat. Toimintatapoina mm. retket, siivoustalkoot, jättemateriaalin käyttö, filmit, diakirjat, sadut, taide, ympäröivä luonto, yhteisen runkosuunnitelman tekeminen koko vuodelle sekä tiedotteet, kirppis ja kierrätystori.

Kustannusarvio: Toteutetaan päiväkodin määrärahojen puitteissa.

Aikataulu: Ympäristö- ja luontokasvatuksen suunnitelma otettu käyttöön syksyllä -95 ja jatkuu edelleen.

Vastuutaho: Kirjauksen päiväkoti

Yhteistyötahoja: Muut päiväkodit, kirjasto sekä jatkossa mahdollisesti Riihimäen Seudun Luonnonsuojeluyhdistys.

Hanke 58 ***Peltosaaren koulun teema: "Puun matka maailmalle"***

Sisältö: Peltosaaren ala-asteella annetaan erityisesti puuhun ja metsään liittyvää opetusta. Tehdään yhteistyötä Paloheimo-yhtiön kanssa "Puun matka maailmalle"-teeman alla.

Kustannusarvio: Ei kustannuksia

Aikataulu: Lv. 1996-97

Vastuutaho: Peltosaaren ala-aste

Yhteistyötahoja: Paloheimo yhtymä, Myllymäen ala-aste Hämeenlinna, Kaipolan ala-aste Kaipola, Tähteen ala-aste Kuusankoski, Aittakorven ala-aste Kotka.

Hanke 59 **Lähiympäristön tuntemisen lisääminen**

Sisältö: Kouluissa ja päiväkodeissa kasvatetaan lähiympäristön tuntemukseen. Ympäristön viihtyisyyteen kiinnitetään huomiota. Lasten päivähoitossa ympäristökasvatus sisältyy kasvatussuunnitelmiin. Päivähoitolaisten perehdyttäminen ympäristöön ja luontoon sisältyy päivähoiton toimintasuunnitelmiin.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Jatkuva toiminta, mutta painottuu keväille ja syksyille.

Vastuutaho: Kaikki koulut ja päiväkodit

Yhteistyötahoja: Ympäristönsuojeluyksikkö

Hanke 60 **Oman elinympäristön tuntemisen parantaminen**

Sisältö: Luonnon monimuotoisuuden merkitystä tuodaan esille erilaisten tapahtumien yhteydessä.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Jatkuvaa

Vastuutaho: Kulttuuri- ja vapaa-aikakeskus

Yhteistyötahoja: Ympäristönsuojeluyksikkö

Teema: Kansainvälistyminen

Kansainvälisyyskasvatusta lisätään

Hanke 61 Kansainväliset ympäristöasiat kouluissa

Sisältö: Opetuksessa ovat esillä saasteiden kaukokulkeumat, kansainväliset ympäristömääräykset ja kierrätysasiat.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Opetussuunnitelman mukaisesti

Vastuutaho: Yläasteen koulut, Riihimäen kauppaoppilaitos

Yhteistyötahoja: --

Hanke 62 Ystävyyuskoulutoiminta

Sisältö: Koulujen ystävyyuskoulutoimintaa jatketaan ja kehitetään.

Kustannusarvio: Kustannukset riippuvat yhteydenpitomuodoista. Sähköposti- ja kirje yhteydet toteutuvat koulun rahoista. Vierailujen toteuttaminen edellyttää aina EU:n tai muiden yhteisöjen ulkopuolista rahallista tukea.

Aikataulu: Jatkuvaa

Vastuutaho:	Patastenmäki	Teneriffa (Espanja, Ascona (Italia))
	Pohjolanrinne	Bad Segeberg (Saksa), Lissabon (Portugal)
	Herajoki	Maidstone (Kent, Englanti)
	Kara/OMA URA	Pariisi (Ranska), Barcelona (Espanja)
	Harjunrinne	Katmandu (Nepali)
	Uramo	Omaha (USA, Nebraska)
	Eteläinen	Szolnok (Unkari)

Yhteistyötahoja: Ystävyysskaupunkiseurat

Mahdolliset rahoittajat: EU:n ohjelmat, ystävyysskaupunkiseurat

Tiedon välittyminen muualta maailmasta, yhteistyöstä ja kansainvälistymisestä

Hanke 63 ***Kansainvälisyyden lisääminen kirjastossa***

Sisältö:	Kaupunginkirjaston aineiston hankinnassa otetaan kansainvälisyys -teema huomioon.
Kustannusarvio:	Kirjaston budjetti
Aikataulu:	Jatkuvaa
Vastuutaho:	Kaupunginkirjasto
Yhteistyötahoja:	Ystävyyskuntien kirjastot, yhdistykset, EU-tiedotus
Mahdolliset rahoittajat:	EU-tiedotus

Hanke 64 ***Liittyminen ICLEI:hin***

Sisältö:	Riihimäen kaupunki liittyy kansainvälisen ympäristöalan paikallisviranomaisten yhdistyksen ICLEI:n jäseneksi.
Kustannusarvio:	Jäsenmaksu 1000 DM n. 3100 mk/a
Aikataulu:	Liitytty 1997
Vastuutaho:	Kaupunginhallitus
Yhteistyötahoja:	--

Hanke 65 ***Kansainvälinen tietoverkko***

Sisältö:	Kaupunki kehittää kansainvälistä tietoverkkoaan: - Internet - Sähköposti
Kustannusarvio:	Lähiverkon kustannuksilla
Aikataulu:	Vuoden -97 alusta
Vastuutaho:	Kaupunginhallitus
Yhteistyötahoja:	Ystävyyskaupungit, Hämeen Liitto, ICLEI

Teema: Kulttuurinen ja sosiaalinen kestävyys

Asukkaiden osallistumismahdollisuuksien lisääminen ja tiedonkulun tehostaminen

Hanke 66 Tapahtumakalenteri

Tavoite: Tapahtumista tiedottaminen.

Sisältö: Julkaistaan tapahtumakalenteria. Tapahtumien järjestäjät ja muut kaupungin yksiköt lähettävät tiedot omista tapahtumistaan koottaviksi kalenteriin.

Kustannusarvio: n. 200-400 mk/kk, yhteensä n. 2400-4800 mk/vuosi.

Aikataulu: Julkaistaan joka kuukauden alussa, 12 kpl/ vuosi.

Vastuutaho: Matkailutoimi

Yhteistyötahoja: Tapahtumien järjestäjät

Hanke 67 Tiedottamisen tehostaminen ja alakulttuurien tunnistaminen

Sisältö: Tuetaan kaupungin hallinnossa asennemuutosta, jotta laaja kuntalaisosallistuminen voi tulla mahdolliseksi. Kaupunki organisaationa voi rohkaista moninaisuutta, aktivoida ihmisiä sekä tarjota jo virinneelle aktiivisuudelle ja toiminnalle mahdollisuuksia.

Kaupungin tiedottamista tehostetaan. Tiedonkulun pitäisi olla avointa ja tasa-
puolista ja kohdennettua esim. kaupunginosittain.

Tiedottamisen lisäämisessä pääpaino on internetin hyväksikäytössä, jonka kautta kuntalaiset pääsevät tutustumaan valmisteltaviin asioihin www-sivuilla julkaistavien lautakuntien, kaupunginhallituksen ja -valtuuston pöytäkirjojen kautta sekä jatkossa myös sivuille tulevien esityslistojen kautta.

Pyritään kulttuurisen monimuotoisuuden havaitsemiseen ja erilaisten alakulttuurien tunnistamiseen. Teemaa käsitellään jatkossa osana kestävä kehityksen prosessia.

Kustannusarvio: Ohjelma 15 000 mk, ylläpitomaksu 1 500 mk/vuosi

Aikataulu: Pöytäkirjat internetiin v. 1998 aikana, esityslistat viimeistään v. 1999.

Vastuutaho: Kaupunginkanslia ja hallintokunnat

Yhteistyötahoja: Yhteistyöryhmät

Hanke 68 **Kaupungin www-sivut ja tiedottamisnurkkaus kirjastossa**

Sisältö: Kaupungin www-sivuja kehitetään.
Kaupungin tiedottamisnurkkausta kirjastossa kehitetään.
- "kuntatietopankki"

Kustannusarvio: Tiedottamisnurkkaus 20 000 mk

Aikataulu: 1998-99

Vastuutaho: Kaupunginkanslia ja hallintokunnat

Yhteistyötahoja: Kaupunginkirjasto, EU-tiedotus, Hyrinet

Hanke 69 **Osallisuushanke kaapelitelevisio-ohjelman tekeminen**

Tavoite: Vuorovaikutuksen lisääminen kuntalaisten ja hallinnon välillä. Kaupunkilaisten päätöksentekoprosessiin osallistumisen edistäminen paikallisten ohjelmien avulla.

Sisältö: Paikallistelevision kaupunkitoimituksen käynnistäminen, josta paikallista ohjelmaa kaksi tuntia viikossa.

Kustannusarvio: Vuodet 1998-99 yhteensä 340 000 mk
Valtionosuus 100 000 mk
Kaupungin osuus 220 000 mk
Muu ulkopuolinen tuki 20 000 mk
Valtionosuutta vuodelle 1998 on myönnetty 50 000 mk.

Aikataulu: 1998-99

Vastuutaho: Hallintokeskus kanslia, Va. tiedottaja

Yhteistyötahoja: Riihimäen Puhelin Oy, Riihi-Visio, viestintäpaja, Riihimäen kauppaoppilaitos, ammattioppilaitos, Hämeen ammattikorkeakoulu, kaikki kaupungin toimialat.

Mahdolliset rahoittajat: Kustannusarvion mukaisesti

Vastuun ja aktiivisuuden lisääminen

Hanke 70 **Lastensuojelutyö kouluissa**

- Tavoite: Koulunkäyntiin liittyvien ongelmien ratkaiseminen varhaisessa vaiheessa.
- Sisältö: Ehkäisevää työtä toteutetaan myös siten, että perusturvan kaksi sosiaalityöntekijää on sijoitettu lastensuojelutyöhön kouluilla, jotta esiin tuleviin ongelmiin kyetään tarttumaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.
- Kustannusarvio: Yhden sosiaalityöntekijän palkkausmenot 186 551 mk/vuosi
- Aikataulu: Alkanut 1992 jatkuu edelleen
- Vastuutaho: Perusturvakeskus
- Yhteistyötahoja: Koulutoimi

Hanke 71 **Kunnossa kaiken ikää (KKI)**

- Tavoite: Liikuttaa Riihimäen seutukuntaa. Keski-ikäiset työkyvyttömyyseläkkeellä olevat saadaan liikkumaan.
- Sisältö: Toimintasuunnitelman mukaisen ohjelman toteuttaminen, jolloin aktiivisten liikkujien osuus 10 %:sta saadaan nousemaan 20 prosenttiin.
- Kustannusarvio: 160 000 mk vuosien 1997 ja 1998 aikana.
Yhdistykset	40 000 mk
Kunnat	60 000 mk
KKI tuki	60 000 mk
KKI tuki vuonna 1997	15 000 mk
- Aikataulu: Vuodet 1997 ja 1998
- Vastuutaho: Kulttuuri- ja vapaa-aikakeskus
- Yhteistyötahoja: Hausjärven, Lopen ja Riihimäen vammaisneuvostot, vammaisjärjestöt ja perusturvatoimet.
- Mahdolliset rahoittajat: Kustannusarvion mukaisesti

Hanke 72 **Peltotupa alueen olohuone**

Tavoite: Tuetaan alueen asukkaiden "arkielämän" sujumista ja kehitetään asukkaiden ja ammatti-ihmisten yhteistyötä, sekä aktivoidaan asukkaiden omatoimisuutta.

Sisältö: Sosiaalityöntekijä on tavattavissa kahtena päivänä viikossa. Tarjolla on monipuolinen kerhotoiminta mm. Uppiskerho, koululaisten avoimien ovien iltapäiväkerho, kokkikerho 3-6-vuotiaille, 7-10-vuotiaille ja yli 10-vuotiaille sekä pelikerho kahtena päivänä viikossa. Mammakahvila sekä pienten parkki, asiointi ja huilitauko vanhemmille kahtena päivänä viikossa. Peltotupa toimii myös asukastoi-
mikuntien kokouspaikkana sekä eri asukasryhmien kokoontumispaikkana.

Kustannusarvio: Ei erillistä kustannusarviota, emäntänä toimivan työllistetyn palkka.

Aikataulu: Syksy ja talvi 97 jatkuu edelleen

Vastuutaho: Perusturvakeskus

Yhteistyötahoja: Moniammatillinen verkosto

Mahdolliset rahoittajat: Työvoimatoimisto

Hanke 73 **Club 15**

Tavoite: Tarjotaan turvallinen aikuisten valvonnassa oleva tila Peltosaaren alueen nuorille vaihtoehdoksi perjantai-iltojen turvattomaan oleskeluun kadulla ja aseman seudulla.

Sisältö: Pääsääntöisesti yhdessä vapaaehtoisten aikuisten kanssa tarjotaan avoimien ovien nuorisotila-kahvio toimintaa. Kohderyhmä on alle 15-vuotiaat nuoret.

Kustannusarvio: Ei erillistä kustannusarviota

Aikataulu: Käynnistetty 1995 ja jatkuu edelleen

Vastuutaho: Perusturvakeskus

Yhteistyötahoja: Nuorten palvelu ry:n Riihimäen toimipiste, kulttuuri- ja vapaa-aikakeskus, Peltosaaren asukastyö

Mahdolliset rahoittajat: Raittiustyö, kulttuuri- ja vapaa-aikakeskus, Nuorten Palvelu ry

Hanke 74 **Ennalta ehkäisyn kehittämisohjelmat**

- Tavoite: Palvelujen toimivuuden parantaminen niin, että ehkäistään ongelmien syntyä ja pahenemista. Tartutaan ajoissa uhkaamassa oleviin ongelmiin, yhdistetään eri tahojen voimavarat.
- Sisältö: Kestävän kehityksen kaupunki
 Vanhusten palvelujen kehittämisohjelma
 Päihdetyön kehittämisohjelma
 Vammaisten palvelujen kehittämisohjelma
 Peltosaari-projektiin sisältyvä yhteistyötoimikunta alueen elinolojen parantamiseksi ja ongelmien ehkäisemiseksi.
- Kustannusarvio: Ei erillistä kustannusarviota
- Aikataulu: 1995-1999
- Vastuutaho: Perusturvakeskus
- Yhteistyötahoja: Terveystoimi, aluesairaala, palvelujen käyttäjät, kuntalaiset

Hanke 75 **Peltosaari-projektin palveluryhmä**

- Tavoite: Alueen elinolojen parantaminen ja yhdessä toimiminen. Vuorovaikutuksen lisääminen asukkaiden ja viranomaisten kesken ja omatoimisuuden lisääminen yhteisöllisyyden alueella.
- Sisältö: Asukastoimikunnat on perustettu jokaiseen vuokrataloon. Perustettujen asukasyhdistysten ja -ryhmien toimiminen. Asukkaiden aktivointi ja osallistuminen alueen hyvinvoinnin kehittämiseen. Asukasyhdistysten ja kerhojen toimintapaikana on Peltotupa. Sosiaalityöntekijän vastaanotto Peltotuvassa. Erilaiset projektit mm. Mammakahvila.
- Kustannusarvio: Osallisuushanke 50 000 mk, josta valtion osuus 25 000 mk, palkkakustannus työllistämisvaroista
- Aikataulu: 1993 - 1999, osallisuushanke 1998-99
- Vastuutaho: Tekninen palvelukeskus, asuntotoimi, perusturvakeskus, terveystoimi
- Yhteistyötahoja: Asukkaat, alueella toimivat ammattilaiset, Riihimäen seurakunta
- Mahdolliset rahoittajat: Kustannusarvion mukaisesti

Hanke 76 *Erkka-kerho*

- Tavoite: Tarjota esiluokan oppilaille virikkeellistä kerho- ja retkitoimintaa koulunkäynnin tueksi. Tarjota oppilaille henkilökohtaisia onnistumisen kokemuksia sekä tukea luokan ryhmytyistä.
- Sisältö: Retkiä luontoon ja paikallisiin kohteisiin sekä kerhotoimintaa.
- Kustannusarvio: Ei erillistä kustannusarviota
- Aikataulu: Syksy 1995 ja jatkuu edelleen
- Vastuutaho: Perusturvakeskus
- Yhteistyötahoja: Koulutuspalvelukeskus/koulukuraattorit, vapaaehtoisia ohjaajia tarpeen mukaan
- Mahdolliset rahoittajat: Raittiustyö, koulutuspalvelukeskus

Syrjäytymisen ehkäiseminen**Hanke 77 *Liikuntakerho***

- Tavoite: Syrjäytymisvaarassa olevien poikien aktivointi liikunnan avulla.
- Sisältö: Liikuntakerho syrjäytymisvaarassa oleville pojille.
- Kustannusarvio: Ohjaajan palkkaus
- Aikataulu: syksy -96-kevät -97, loppui keväällä -97
- Vastuutaho: Perusturvakeskus/ kulttuuri ja vapaa-aikakeskus
- Yhteistyötahoja: --
- Mahdolliset rahoittajat: Kulttuuri ja vapaa-aikakeskus

Hanke 78 Erityisnuorisotyö yöjalka

Tavoite: Etsivän nuorisotyön keinoin nuorten päihteiden käyttöön puuttuminen, väliintulo ja syrjäytymisen ehkäisy.

Sisältö: - Etsivä nuorisotyö = yöjalkaoperaatiot
- Päihde valistus = "päihteetön perjantai"-ohjelma yläaste ikäisille
- Rikos- ja riita-asioiden sovittelu sekä ehdollista rangaistusta suorittavien nuorten valvonta

Kustannusarvio: 45 000 mk vapaaehtoistyöntekijöiden verkoston koulutukseen, työnohjaukseen ja erityisnuorisotyön järjestämiseen. Erityisnuorisotyöntekijän palkka.

Aikataulu: Alkanut 1997 jatkuu edelleen

Vastuutaho: Kulttuuri ja vapaa-aikakeskus, Yöjalan Tuki ry

Yhteistyötahoja: Perusturvatoimi, (perussosiaalityö, A-klinikka, vapaaehtoistoiminta)

Mahdolliset rahoittajat: Riihimäen Yöjalan Tuki ry:n kautta avustuksia hankkimalla.

Hanke 79 Nuorten tukiasumisprojekti/ tukihenkilötoiminta

Tavoite: Antaa itsenäisesti asuville (ongelmallisille) nuorille asumisvalmiuksia ja tukea heitä elämönhallintataidoissa.

Sisältö: Kurssi "tietoa arkeen" sekä henkilökohtaiset tukitapaamiset ja asiointit eri toimipisteissä.

Kustannusarvio: Ei erillistä kustannusarviota

Aikataulu: Kesto vuosi -96 sekä kevät -97, tällä hetkellä tauolla.

Vastuutaho: Perusturvakeskus

Yhteistyötahoja: Kurssin järjestäjät: perussosiaalityö, A-klinikka, asuntosihteeri, Peltomyyrän isännöitsijä

Hanke 80 **Ehkäisevän työn ryhmä**

- Tavoite:** Moniammatillinen laajapohjainen työryhmä nostaa vuosittain esiin akuutisti puhkeamassa olevat ongelmat, joiden estämiseksi yhdessä tehdään toimintasuunnitelma. Kootaan resurssit yhteen suunnitelman sisältävän toiminnan toteuttamiseksi.
- Sisältö:** Pienet työryhmät toteuttavat käytännössä. Esim. elämispäivät yläasteilla tarkoituksena osoittaa, että on muitakin mahdollisuuksia kuin kemialliset aineet elämysten saamisessa.
Suunnittelukokoukset, joissa eri aiheiden ympärille kootut "työrukkaset" miettivät toimintatavat:
- Huumeryhmä
- 10-12 -vuotiaiden varhaisnuorten asioita miettivä ryhmä
- Uusavuttomien elämäntapamalleja "opastava" ryhmä.
- Kustannusarvio:** Ei erillistä kustannusarviota
- Aikataulu:** Vuodesta 1994 jatkuu edelleen
- Vastuutaho:** Perusturvakeskus
- Yhteistyötahoja:** Moniammatillinen verkosto

Hanke 81 **Oma ura-projekti**

- Tavoite:** Koulunkäynnin laiminlyöneet ns. suurpinnarit tavanomaisen elämän piiriin, koulunkäynti toteutuu tavoitteena peruskoulun päästötodistus, sosiaalisten suhteiden toimivuus.
- Sisältö:** Teoriaopetus
Työjaksot työpaikoilla
- Kustannusarvio:** Perusturvakeskuksesta yhden sosiaalityöntekijän palkka 180 540 mk/ vuosi, muut kustannukset koulutoimelta.
- Aikataulu:** Alkanut 1992 jatkuu edelleen
- Vastuutaho:** Perusturvakeskus ja koulutoimi
- Yhteistyötahoja:** Nuorisotoimi
- Mahdolliset rahoittajat:** Mannerheimin Lastensuojeluliitto vuosina 1992-1996

Hanke 82 **Vapaaehtoistoiminta**

Tavoite: Tuen ja avun antaminen eri ikäisille ihmisille, joiden elämäntilanne kaipaa toisen ihmisen mukanaoloa.

Sisältö: Vapaaehtoiset lähtevät toimintaan mukaan omasta halustaan ja kiinnostuksestaan ja toimivat tukihenkilöinä ilman palkkaa. Perusturvatoimen organisoimassa vapaaehtoistoiminnassa on n. 60 iältään 16-70-vuotiasta toimijaa. Perusturvatoimi kannustaa kuntalaisia vapaaehtoistoimintaan ja kehittää sitä yhdessä järjestöjen ja seurakunnan kanssa. Perusturvatoimi tukee toiminta-avustuksin sosiaalisten järjestöjen vapaaehtoistoimintaa.

Kustannusarvio: Työllistetty toiminnanohjaaja

Aikataulu: Vuodesta 1996 alkaen ja jatkuu edelleen

Vastuutaho: Perusturvakeskus

Yhteistyötahoja: Seurakunta, sosiaaliset järjestöt

Mahdolliset rahoittajat: Työvoimatoimisto

Hanke 83 **Huumeiden käytön ehkäisy-projekti**

Tavoite: Huumeriippuvuuden ehkäisy ja henkilöstön koulutus kykeneväksi kohtaamaan huume- ja muita päihdeongelmia.

Sisältö: Laaditaan kuntakohtaiset huumetyön strategiat. Henkilöstön koulutus.

Kustannusarvio: v. 1997 22 500 mk, v. 1998 34 300 mk

Aikataulu: 1997-1998

Vastuutaho: Perusturvakeskus

Yhteistyötahoja: Kanta-Hämeen kunnat, joista mukana laaja-alaiset moniammatilliset työryhmät, poliisi, seurakunta, yhdistykset.

Mahdolliset rahoittajat: EU-rahoitusta haettu

Teema: Ohjelman seuranta ja kestävän kehityksen prosessin jatkuminen

Hanke 84 *Kansalaisfoorum*

Sisältö: Valtuustokauden ensimmäisenä vuotena kootaan kansalaisfoorum arvioimaan ja viemään eteenpäin kestävän kehityksen prosessia. Ei ole toteutunut, mutta kansalaisfoorumia on päätetty kokeilla Peltosaari-projektin yhteydessä. Kansalaisfoorumia voisi kokeilla myös internet-sivuilla.

Kustannusarvio: Projektin yhteydessä

Aikataulu: 1998-99

Vastuutaho: Kaupunginhallitus

Yhteistyötahoja: Kestävän kehityksen toimikunta, Peltosaari-projekti, hallintokunnat

Hanke 85 *Kestävän kehityksen prosessin jatkuminen*

Sisältö: Kestävän kehityksen pohdinta laajennetaan ympäristöterveydenhuollon, kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävän kehityksen teemoihin.

Kustannusarvio: Virkatyö

Aikataulu: Syksy -97, talvi -98.

Vastuutaho: Kestävän kehityksen toimikunta

Yhteistyötahoja: Terveysvalvontaviranomainen, perusturvakeskus, kulttuuri- ja vapaa-aikakeskus

Hanke 86 **Yhteistyöryhmien työseminaarit**

- Tavoite: Lisätään tietoa ja ymmärrystä kulutuksen vaikutuksista ja siitä, miten kestävämpiä kulutustapoja saadaan aikaan. Ohjataan kotitalouksia ympäristöä säästävämpien ostopäätösten tekemiseen.
- Sisältö: Työseminaareja yhteistyöryhmien kanssa jatketaan edelleen. Kestävän kehityksen prosessin jatkuessa ja laajentuessa käsitellään seuraavia teemoja: kuluttajan arkipäivän valinnat, ympäristöriskien hallinta ja syrjäytymisen ehkäisy. Em. teemojen ympärille muodostetaan yhteistyötahojen edustajista ja halukkaista kaupunkilaisista työryhmät, jotka alkavat kokoontua itsenäisesti ja työstävät teemaansa liittyviä tärkeitä katsomiaan aiheita.
- Kustannusarvio: Kokouskuluja
- Aikataulu: 1998
- Vastuutaho: Kestävän kehityksen toimikunta
- Yhteistyötahoja: Yritykset, järjestöt, kaupunkilaiset

Hanke 87 **Ympäristön ja talouden kytkennät kaupunginhallinnossa**

- Sisältö: Tehostetaan yhteistyötä ympäristöasioiden kytkemiseksi tiiviimmin taloudelliseen päätöksentekoon kaupunginhallinnossa. Kestävän kehityksen prosessin jatkuessa ja laajentuessa käsitellään seuraavia teemoja:
 - ympäristövaikutusten arviointi
 - ympäristötilinpito
 - talouden tehokkuus
- Kustannusarvio: Virkatyö
- Aikataulu: Teemojen käsittely 1999-
- Vastuutaho: Kaupunginhallitus, kestävän kehityksen toimikunta
- Yhteistyötahoja: Talous- ja kehittämissyksikkö, lautakunnat

Hanke 88 *Kaupungin ympäristöhallintajärjestelmän luominen*

Sisältö: Luodaan koko kaupungille ympäristöhallintajärjestelmä. Koulutus alkaa syksyllä -98.

Kustannusarvio: Koulutus 30 000 mk, järjestelmän laadinta virkatyönä eri yksiköissä

Aikataulu: 1998-99

Vastuutaho: Kaupunginhallitus, kaupungin johtoryhmä, hallintokunnat

Yhteistyötahoja: Hyvinkään-Riihimäen aikuiskoulutuskeskus

